

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

УДК 330.341:316.3

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА В КОНЦЕПЦІЇ РОЗБУДОВИ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Погрішук Б.В. – д.е.н., професор,

Хвiчiя-Дуве Г.Р. – аспiрант

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Для розбудови європейської держави та пошуку Україною гідного місця у світовому економічному просторі необхідна розробка та обґрунтування нової концепції суспільного розвитку, в основі якої – сталий розвиток економіки та високий рівень соціальних стандартів життя населення.

Нині тривають дискусії між провідними економістами держави щодо пошуку оптимальних моделей соціально-економічного розвитку. Відтак, пріоритетними завданнями вітчизняної економічної науки є дослідження питань розвитку суспільних формацій та вивчення досвіду соціально-економічного розвитку країн світу з метою впровадження у вітчизняну економічну систему.

Як системне явище, нова економіка формується в межах постіндустріального періоду економічного розвитку, на основі інтелектуалізації виробництва, трансформації усіх складових господарського устрою, шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та інноваційних методів здійснення підприємницької діяльності. Оскільки нова економіка базується не на екстенсивному споживанні природних ресурсів, а на знаннях, де основним капіталом стає інтелектуальний капітал, розв'язання завдань, пов'язаних з переформатуванням пріоритетів у сферу виробництва знань та становлення творчого й ефективного бізнесу є важливою передумовою ефективного розвитку високотехнологічної економіки й інтелектуалізації суспільства.

Провідна роль інформаційних технологій у розвитку нової економіки пояснюється можливістю збільшення сил та інтелекту людини. За твердженням Р. Солоу, економічне зростання зумовлене технічним прогресом та впровадженням нових технологій не лише у виробничу сферу, а й у системи фінансів, освіти, охорони здоров'я та ін. [1].

Детальний аналіз теорій суспільних перетворень дає можливість здійснити

диференціацію концептуалізації нової економіки:

1. Зміщення суспільних пріоритетів від виробничого до обслуговуючого сектору економіки.

2. Перехід від масового виробництва до спеціалізації виробничих систем, що зумовлено науково-технологічним розвитком;

3. Інтелектуалізація суспільства та розвиток економіки знань.

Характерними особливостями сучасного етапу формування нової економіки є: сприйняття знань не лише як виробничого чинника, а й стратегічного ресурсу, що формує наукомісткий тип економічного зростання.

В основу сучасної соціально-економічної стратегії будь-якої розвинутої національної економіки покладено такі пріоритети [2]:

– економічне зростання – забезпечення росту виробництва та підвищення якості товарів, тобто поліпшення життєвого рівня населення;

– повна зайнятість – надання адекватної роботи всьому економічно активному населенню;

– економічна ефективність – максимальний результат за обмежених ресурсів;

– економічна свобода виробників, споживачів та стабільний рівень цін;

– справедливий розподіл прибутків, мусить відновити належну вартість праці й покінчити з динамікою «дешевої робочої сили», оскільки це шлях до деградації;

– економічна забезпеченість існування непрацездатних членів суспільства.

Нестабільність соціально-економічного розвитку призвела до необхідності пошуку нових ринків збуту товарів, освоєння нових видів продукції та перепрофілювання виробництв [3, с.3]. Відбувається зміна галузевої спеціалізації регіональної економіки, зокрема напрямів експортоорієнтованого виробництва. Це є необхідним чинником задля зміцнення регіональних господарських комплексів та

надання їм нових стимулів до розвитку.

У цьому зв'язку необхідно змінити існуючу галузеву структуру і забезпечити великомасштабне технічне переоснащення підприємств, що дасть змогу досягнути конкурентних переваг, завдяки ефективному впровадженню новітніх досягнень у внутрішньо секторальний перерозподіл предметів та засобів виробництва. Відповідно, подальшого дослідження потребує розробка рекомендацій щодо забезпечення створення умов для зростання продуктивності праці насамперед у цій сфері. Оскільки в міру триваючого зменшення частки промислового виробництва в економіці її загальний розвиток буде все більше залежати від сфери послуг, економіки знань, інформації та технологій [4, с.67].

Як свідчить європейський досвід розвитку технологічних платформ, для подальшого їх формування в Україні слід: створити сприятливі умови для ефективної взаємодії держави, наукового та підприємницького секторів; удосконалити нормативно-правову базу соціально-економічного розвитку; розробити порядок

реалізації технологічних платформ; визначити склад учасників, що підтверджують готовність до співпраці.

Зважаючи на потребу формування технологічних платформ, на мережевому характері нової економіки наголошує М. Кастельс, що вказав на такі найважливіші ознаки феномену розбудови нової економіки [5]: зміну в провідних країнах світу пріоритетів у виробництві і споживанні на користь всебічної інформатизації; демасифікацію виробництва; централізації у сторону формування мережових зв'язків, переважання горизонтальних взаємодій, децентралізацію виробництва.

Розкриття соціального контенту розвитку нової економіки ґрунтується на зміні характеру й структури праці, а рівень освіти працівника впливає на його економічний і соціальний статус.

Окреслені трансформації мають на меті досягнення економічного добробуту, зростання життєвого рівня населення, збереження навколишнього середовища, ефективне використання та відтворення ресурсного потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Berck P. Reflections on Solow's The Economics of Resources or the Resources of Economics Journal of Natural Resources Policy Research. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.../19390450802504477>
2. Павлов О.В. Перспективи та напрями державного регулювання соціально-економічної сфери в умовах криз URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=175.pdf>.
3. Шевченко О.В. Тенденції розвитку регіонів України у 2017 році під дією внутрішніх та зовнішніх чинників. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://www.niss.gov.ua/articles/2724/>
4. Мельник В.І. Внутрішньосекторальні імперативи забезпечення конкурентоспроможності в умовах поглиблення співпраці з ЄС. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2015. Вип. 1. С. 59-67.
5. Castells M. Network of Outrage and Hope: Social Movements in the internet age, 2nd Edition. Apr 2015, Polity. 328 p. URL: <https://www.wiley.com/.../Networks+of+Outrage+and+Hope...>

УДК 330.35.01

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЧИННИКИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Мельник В.І. – д.е.н., доцент,

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Розвиток економічної системи ґрунтується на потребі задоволення зростаючих вимог населення у товарах і послугах, що реалізується на основі кількісних та якісних змін у напрямі збільшення обсягів виробництва готової продукції та є результатом дії сукупності організаційно-економічних чинників, які сприяють формуванню економічного потенціалу національного господарського комплексу.

Зростання, як інтегральна характеристика процесу розвитку відображає рівень розвитку продуктивних сил і техніко-економічних відносин, науки й технологій, відносин у сфері ринкових формацій, інноваційності, а також

інших аспектів, що впливають на визначення місця держави у світовому економічному просторі. Економічне зростання є однією з найважливіших характеристик процесу розвитку будь-якої галузі економіки, оскільки пов'язане з досягненням позитивної динаміки зміни показників реального ВВП (валового внутрішнього продукту), з стимулюванням соціально-економічних зрушень й забезпеченням екологічних умов, що дозволить задовільнити зростаючі потреби людини та суспільства загалом. Чинниками економічного зростання можна визначити сукупність явищ та процесів, які впливають на обсяги збільшення ВВП,